II. Rákóci Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Képzési szint **Ступінь вищої освіти**	**Alapképzés (BA) бакалавр**	**Tagozat** **Форма навчання**	**Nappali és levelező** **Денна та заочна**	**Tanév/félév** **Навчальний рік/семестр**	**2023-2024 II**

Tantárgyleírás

Силабус

A tantárgy címe **Назва навчальної дисципліни**	OK 18. Magyar dialektológia ОК 18. Угорська діалектологія
Tanszék **Кафедра**	Filológia Tanszék, Magyar Tanszéki Csoport Кафедра Філології, Угорська філологія
Képzési program **Освітняпрограма**	014 Középfokú oktatás (Magyar nyelv és irodalom) 014 Середняосвіта (Мова і літератураугорська)
A tantárgy típusa, kreditértéke, óraszáma (előadás/szeminárium/önálló munka) **Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)**	Típus (kötelező vagy választható): kötelező Kreditérték: 3 Előadás: nappali 20 levelező 6 Szeminárium/gyakorlat: nappali 16 levelező 0 Laboratóriumi munka: 0 Önálló munka: nappali 54 levelező 84 Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кредитів ECTS: 3 Лекції: денна 20 заочна 6 Семінарські/практичнізаняття: денна 16 заочна 0 Лабораторнізаняття: 0 Самостійнаробота: денна 54 заочна 84
Tárgyfelelősoktató(k) (név, tudományos fokozat, tudományos cím, e-mail cím) **Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, науковіступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)**	Dudics Katalin, PhD dudics.katalin@kmf.org.ua Дудич Катерина Іванівна, PhD dudics.katalin@kmf.org.ua
A tantárgy előkövetelményei **Пререквізити навчальної дисципліни**	A Mai magyar nyelv tantárgy (hangtan, lexikológia, lexikográfia, frazeológia, morfológia, mondattan, szövegtan), A magyar nyelv oktatásának módszertana
A tantárgy általános	**Célja**: A tantárgy célja, hogy megismertesse a dialektológia

ismertetése, célja, várható eredményei, főbb témakörei **Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни**	fogalmával, feladataival, nyelvjáráskutatás jelentőségével a hallgatókat, illetve hogy megismertesse a kárpátaljai kutatások eredményeit, tudatosítsa bennük ezek gyakorlati hasznosíthatóságát. **Kialakítandó kompetenciák:** a többnormájú nyelvszemlélet kialakítása, melynek alapján a hozzáadó anyanyelvoktatás módszerei is eredményesebben alkalmazhatóak, a kommunikációs kompetencia fejlesztése, a szituatív kettősnyelvűség kialakítása, a nyelvjárási régiók jellemzőinek megismerése által a pozitív nyelvi attitűd kialakítása. a nyelvjárási szakirodalom kritikai elemzési készsége a dialektológiai nyomtatott és online kiadványok oktatási folyamatban való használatának képessége **Загальні компетентності (ЗК)** (ЗК 4) – Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності. (ЗК 5) – Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. (ЗК 10) – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (ФК)** (ФК 1) – Здатність аналізувати мовні одиниці на основі відповідних лінгвістичних методів. (ФК 2) – Здатність розуміти мову як особливу знакову систему, її природу та функції, генетичну і структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний, граматичний та інші рівні мови. (ФК 7) – Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати угорську мову, в усній та письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах спілкування. (ФК 8) – Здатність розуміти сутність й соціальне значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань. (ФК 10) – Здатність збирати й аналізувати, систематизувати та інтерпретувати мовні факти, інтерпретувати та перекладати тексти. (ФК 11) – Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань. **Програмні результати навчання (ПРН)** (ПРН 3) – Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідні дані з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати. (ПРН 7) – Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань. (ПРН 8) – Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення стандартних завдань

	професійної діяльності. (ПРН 14) – Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. **Főbb témakörei**: A dialektológia fogalma, tárgya, feladatai, kapcsolata más tudományokkal. A dialektológia alapfogalmai: nyelvjárási régió (nyelvjárástípus), nyelvjárási csoport, helyi nyelvjárás; nyelvjárássziget, perem-nyelvjárás. A nyelvjárások kutatásának és a nyelvjárási anyaggyűjtés módszerei. A nemzetközi és a magyar dialektológia rövid története; tájszótár, nyelvjárási szótár, nyelvatlasz. A nagy magyar nyelvjárási régiók (nyelvjárástípusok). A nyelvjárások és az iskola. Nyelvi hátrányos helyzet, megbélyegzés. A nyelvek és nyelvváltozatok nyelvészeti egyenlősége és társadalmi presztízsük egyenlőtlensége. A nyelvjárási tudat és attitűd, nyelvi identitás. A nyelvjárások szerepe, státusa és használati köre a 21. században.
A tantárgy teljesítésének és értékelésének feltételei **Критерії контролю та оцінювання результатів навчання**	A gyakorlati munkákkal, modulzáró dolgozatokkal 50 pont szerezhető. A vizsgán megszerezhető max. pont: 50, melyet a vizsgatétel 2 elméleti kérdésének kifejtésével (20-20 pont) és egy szakirodalmi tétel bemutatásával érhet el a hallgató.
A tantárggyal kapcsolatos egyéb tudnivalók, követelmények **Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічна та програмна забезпечення дисципліни тощо)**	A tantárgyhoz kapcsolódó online felület: Classroom:
A tantárgy alapvető irodalma és digitális segédanyagok **Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси**	N. Császi Ildikó – Cs. Nagy Lajos. Magyar nyelvjárások. Budapest: Tinta Könyvkiadó. 2015. Kiss Jenő. *Magyar dialektológia*. Budapest: Osiris. 2001. Csernicskó István – Márku Anita szerk. *Hiába repülsz te akárhová…* Beregszász, 2007 Lakatos Katalin. *Kárpátaljai magyar iskolások nyelvi tudata és attitűdje.* ELTE BTK. Doktori értekezés. 2010. Dudics Lakatos Katalin 2018. „…én is nyelvjárásban beszélek”. *Anyanyelv-pedagógia* XI, 2. http://anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=740 Dudics Lakatos Katalin 2019. Kárpátaljai magyar pedagógusok nyelvjárási attitűdjének alakulása két felmérés eredményei alapján (2008–2018). *Magyar Nyelvjárások*57: 123–134.http://epa.oszk.hu/02200/02298/00057/pdf/EPA02298_mnyj_2019_57_123-134.pdf Dudics Lakatos Katalin – Gazdag Vilmos. Dialektológiai alapfogalmak. Beregszász, 2023. Gazdag Vilmos. Szláv elemek a kárpátaljai Beregszászi járás magyar nyelvjárásaiban. Törökbálint. 2021.